

NIVELL 1 DE LLENGUA CATALANA PER A MESTRES D'EDUCACIÓ INFANTIL I D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Aquest programa parteix dels continguts del nivell C1 del *Marc europeu comú de referència per a les llengües*. Tenint en compte, però, quin és l'ús lingüístic principal del docent l'Educació Infantil i Primària, fa èmfasi en el domini de la llengua oral i en aspectes vinculats al registre col·loquial del català*

1.PERFIL DE LA PERSONA QUE HA ASSOLIT EL NIVELL 1

La persona que ha assolit un nivell 1 es pot comunicar de manera fluïda i espontània, amb flexibilitat i eficàcia, sense haver de cercar de manera gaire evident les paraules i amb un ampli repertori lingüístic que li permet expressar clarament i sense restriccions el que vol dir.

La persona que ha assolit un nivell 1 manté constantment un grau elevat de correcció gramatical, ortogràfica i lèxica, tot i que pugui produir-se algun petit error esporàdic. Pot fer servir, a més, un discurs en què siguin paleses les estructures d'organització i de cohesió.

Comprensió oral

L'aprenent pot comprendre discursos llargs, encara que no estiguin ben estructurats i que les relacions només siguin implícites i no estiguin assenyalades explícitament.

Comprensió lectora

L'aprenent pot comprendre textos llargs i complexos de caràcter literari o basats en fets, i pot apreciar-ne les diferències d'estil. Pot comprendre articles d'especialitat i instruccions tècniques llargues, encara que no tinguin relació amb el seu camp d'especialitat.

Expressió oral

L'aprenent pot participar en converses espontànies amb naturalitat i fluïdesa, amb un bon domini del lèxic i les estructures gramaticals. Ha de saber articular els diferents sons del català, tot i que en algun moment pugui cometre algun error d'articulació en la parla espontània.

L'aprenent pot presentar descripcions clares i detallades sobre temes complexos que inclouen altres temes, desenvolupar alguns punts concrets i arribar a una conclusió apropiada. Pot utilitzar la llengua de manera flexible i eficaç amb finalitats socials i professionals. Pot formular, de manera precisa, idees i opinions i relacionar hàbilment la seva contribució al discurs amb la dels altres interlocutors.

Expressió escrita

L'aprenent es pot expressar mitjançant textos clars i ben estructurats, i desenvolupar adequadament el seu punt de vista. Pot seleccionar l'estil apropiat en funció del lector a qui van adreçats els seus textos.

L'aprenent mostra un bon domini de les estructures gramaticals i de les convencions ortogràfiques i de puntuació, tot i que pugui haver-hi algun error esporàdic.

* Aquest programa ha estat elaborat a partir del programa de Català nivell C1 del Servei de Llengües de la UAB

2. COMPETÈNCIES LINGÜÍSTIQUES

2.1. GRAMÀTICA I LÈXIC

Determinants i quantificadors:

- Ûs de l'article (contraccions, apòstrof...). Casos especials (*la UGT, l'ADN, la una, la ira*)
- partitius (*mig, mitja, mitjos, mitges/ mitjà, mitjana, mitjans, mitjanes*)
- quantitativs variables i invariables (*bastant, gaire, prou, massa, força*)
- distinció *molt / gaire*
- indefinits (*cadascú, tot, tothom, tal, mateix, cadascú*). *uns/unes, alguns/algunes, uns quants / unes quantes; tot/tota i mig/mitja* davant de topònim; *tots/totes + numeral; altri i altre/altra; altre, un altre, d'altre; un/una...l'altre/l'altra; l'un/l'una...l'altre/l'altra; mateix/propri; diversos/varis*
- numerals, ordinals, multiplicadors i col·lectius.

El substantiu:

- flexió de gènere i nombre
- casos especials (*sofà/sofàs; llapis, ritus*).
- interferències amb el castellà (*la calor, el front...*)

L'adjectiu:

Morfologia:

- flexió de gènere i nombre (*pobre/ -a, comú/ -una*)
- col·locació respecte al nom

Lèxic:

- coneixement i ús d'aquests adjectius:

MANERES DE SER (1)

badoc	beneit	boig	poruc
ximple	murri	eixerit	poca-solta
dormilega	fleuma	trempat	bleda
esbojarrat	dropo	entremaliat	babau
assenyat	tibat	destraler	barroer
perepunyetes			

MANERES DE SER (2)

golafre	llaminer	sorrut	manyac
mentider	rabiüt	saberut	seriós
trapella	vanitós	garrepa	xerraire
talòs	sorneguer	esquerp	agosarat
cançoner	deixat	groller	geniüt
llepafils			

COM SÓN LES COSES

punxegut	arrodonit	guerxo	tort
llargarut	gruixut	boterut	cantellut
bonyegut	allargassat	bufó	flonjo
llefiscós	semblant	lleuger	fluix
escarransit	esquifit	menut	polit
carrincló	encarcarat	esgarrifós	feixuc

El verb:

Morfologia:

- verbs de la primera conjugació: irregularitats ortogràfiques i morfològiques
- verbs irregulars de la segona conjugació
 - infinitius i gerundis
 - participis irregulars: els acabats en *-s* (*despès, després, emès, empès, romàs...*), els acabats en *-t* (*estret, constret, tort...*) i els que tenen dues formes possibles (*cuit/cogut, pertanyut/pertangut, donat/dat, nascut/nat, planyut/plangut...*).
- verbs de la tercera conjugació: verbs incoatius derivats de verbs purs: *assentir, dissentir, assortir*; verbs que accepten la forma pura i la incoativa: *acudir, consumir, mentir, presumir, resumir...*
- els verbs *tenir* i *venir* (i derivats): doble forma amb *-dre*.
- verbs pronominals i interferències amb el castellà (**caure's, *callar-se, *passar-se...*)
- perífrasis verbals d'obligació (*haver de/ caldre*) i de probabilitat (*deure*).

Lèxic :

- coneixement i ús d'aquests verbs :

ACCIONS AMB EL COS

agenollar-se	alçar-se	ajupir-se	badallar
aixecar-se	arronsar-se	ajeure's	arrufar
deixar anar	somicar	xiular	pitjar
ensopegar	entrebancar-se	gemegar	xisclar
gronxar-se	pessigar	recolzar-se	repenjar-se
repapar-se	empènyer	redreçar	prémer

VERBS DE MOVIMENT

endinsar-se	acostar-se	apropar-se	enretirar-se
tombar-se	aturar-se	creuar	reclar
anar-se'n	tocar el dos	arrambar-se	empaitar
capbussar-se	asseure's	fer un salt	anar de puntetes

anar de quatre grapes	anar a peu coix	bellugar-se	enfilarse
posar-se dret	topar		

ACCIONS DIVERSES

cargolar	engruixir	aplanar	eixamplar
abaixar	aprimar	doblegar	mesurar
tallar	entaforar	enfonsar	foradar
escurçar	folrar	apujar	atapeir
carregar	arrodonir	fer servir	tibar
traginar	espolsar	embolicar	abocar

ALTRES VERBS DE PERSONA

gosar	rebutjar	refusar	endur-se
ensabonar	entabonar	menysprear	mirar-s'hi
mirar de	refiar-se	defugir	triar
plànyer-se	encoratjar	esbrinar	encertar
estar-se de	fer-se	desempallegar-se	trigar
encolomar	Saber greu	Doldre	sobtar
afanyar-se	amoïnar-se	capficar-se	atabalar-se
admetre	badar	engrescar	escarrassar-se
estimar-se més	patir	penedir-se	desdir-se
tafanejar	traïr	rumiar	delir-se
assabentar-se	romancejar	matisar	oblidar
adonar-se	aclaparar-se	Enyorar-se	acudir-se
empipar-se	emprenyar-se	repensar-se	anguniejar-se
enlluernar-se	esporuguir-se	embolicar-se	sospitar

embadalir-se	ensopir-se	neguitejar-se	esbargir-se
avenir-se	obsedir-se		

L'adverbi:

- diferència entre *dalt/amunt, baix/avall, dins/endins, fora/enfora*
- diferència entre *res/gens*
- ús de *tan/tant*
- els dies de la setmana: presència o absència de l'article
- adverbis de negació: ús de l'adverbi *no*; ús de la partícula *pas*
- ús dels adverbis acabats en *-ment*
- diferència entre *pot ser / potser*
- coneixement i ús d'aquests temporals

de tant en tant	tot seguit	cap al tard	com més aviat millor
cap de setmana	l'endemà	abans-d'ahir	enguany
a mitjan	havent dinat	de seguida	al més aviat possible
aleshores	llavors	ahora	a la vegada
d'hora	estona	tot d'un plegat	de cop
tot d'una	de sobte		

- coneixement i ús d'aquests locatius:

entremig	avall	al damunt	al dessota
enfora	al capdamunt	al capdavall	al voltant
a l'entorn	arran	enlaire	enllà
enlloc	enmig	endarrere	per tot arreu
a prop	enrere	dalt	baix

- coneixement i ús d'aquests quantitius:

sense gaire	déu-n'hi-do	gens ni mica	un munt
un grapat	una colla	un feix	un fotimer
un pessic	amb escreix	n'hi ha per donar i per vendre	un xic
no gaire	cap ni un	pel cap alt	pel cap baix
força	si fa o no fa	a dojo	tot de gent
gairebé	quatre gats	un parell	

Els pronoms febles:

- col·locació dels pronoms i ús de l'apòstrof
- ús del pronom *en*
- ús del pronom *hi*
- pronoms de 3a persona de complement indirecte (*li/els (hi)*)(*Vull demanar-
lis això)
- ús correcte dels pronoms *el/ho* (**Ho que vull és que vinguis*)
- combinacions de pronoms més corrents i interferències amb el castellà (*els ho diré/*s'ho diré...*)

Els pronoms relatius:

- diferències bàsiques entre la llengua oral i la llengua escrita
- les estructures d'article + *que*
- el relatiu *el qual/la qual/els quals/les quals*
- les estructures *la qual cosa / cosa que*

Les preposicions:

- distinció *per/per a* davant de substantiu
- usos del partitiu *de*
- preposició *a* i complement directe

Les conjuncions:

- de coordinació (*tanmateix, no obstant això...*)
 - o distinció entre *sinó /si no*
 - o distinció entre *perquè / per què / per a què*
 - o ús incorrecte de *doncs*
- coneixement i ús d'aquests connectors:

fet i fet	així i tot	al cap i a la fi	amb tot
tot plegat	comptat i debatut	pel que fa	malgrat
tot i que	tot i això	tot i així	tant per tant
si més no	en comptes de	sigui com sigui	per damunt de tot
sens dubte	per bé que	així i tot	en darrer terme
fins i tot			

- locucions per expressar satisfacció, sorpresa...

me n'alegro	sí, ves	no hi ha res a fer	què vols fer-hi
no me'n sé avenir	què hi farem	tant se val	va com va
n'estic tip	n'estic fart	m'és igual	tant me fa
ves si no	això rai	tornem-hi	tant se me'n dóna
tant de bo	tant si vol com si no vols	qui ho havia de dir	no hi fa res

- locucions per expressar acord, desacord, dubte...

i tant!	és clar!	ben cert!	just!
justa la fusta!	no ben bé!	entesos!	hi estic d'acord!
això mateix!	de segur!	fuig!	i ara!
ni parlar-ne!	pots comptar!	què dius, ara?!	ja n'hi ha prou!
ja hi som!	on s'és vist?!	ni de bon tros!	i un be!
no fotis!	vols dir?	Ves per on!	

- interjeccions i enunciats col·loquials

oi?	ei!	renoi!	ecs!
apa!	au!	vinga!	som-hi!
ai uix!	et fa res?	compte!	pleguem!
ep!	tu mateix!	alça!	parlem-ne!

2.2. ORTOGRAFIA I PUNTUACIÓ

La síl·laba:

- coneixement dels diftongs, triftongs i hiats
- separació de dígrafs
- distinció síl·labes tònica i àtona

Vocals:

- ortografia de les vocals àtones i tòniques
- accentuació i dièresi
 - distinció de les vocals obertes i tancades
 - regles d'accentuació
 - accent diacrític
 - ús de la dièresi

Consonants:

- ortografia: regles generals i casos especials

Mots compostos:

-ús del guionet:

- numerals (*dos-cents vuitanta-tres*),
- amb el nom d'un punt cardinal (*nord-americà*),
- repetitius (*xino-xano*),
- per coincidència de vocal + *r, s* o *x* (*penya-segat, escura-xemeneies*)
- accentuació en els mots compostos (*pèl-roig...*)
- compostos formats amb prefixos (*audiovisual, hispanoamericà, socioeconòmic*).

Convencions gràfiques:

- abreviatures
- ús de majúscules i minúscules
- topònims amb article
- formes de tractament

Puntuació:

- la coma (ús en oracions adjectives i supressions verbals, inversions de l'ordre lògic, pleonasmes, contactes amb conjuncions i casos d'ambigüitat)
- el punt i coma
- el guió
- els dos punts
- les cometes (marques del discurs directe o indirecte).

2.3. SEMÀNTICA

- Domini del vocabulari i les locucions pròpies del català, amb especial èmfasi en el registre col·loquial (Vegeu l'apèndix).

- Derivació:

DERIVATS EN -MENT

cansament	pagament	ajornament	enterrament
esgotament	aplaudiment	ensopiment	penediment
esdeveniment	aprofundiment	suggeriment	patiment
advertiment	raonament	desvetllament	desenvolupament
alliberament	esverament	retroament	trencament

DERIVATS EN -ADA

estirada	enrabiada	arrencada	estada
rentada	estrebada	badada	bajanada
aixafada	febrada	trucada	passejada
espifiada	fiplada	petjada	ventada
gambada	relliscada	patacada	ensopegada
bugada	pelada	torçada	frenada

AUGMENTATIUS I DIMINUTIUS

caparró	carreró	caparronet	crostonet
rajolí	rierol	bestiola	marona
peuarro	festassa	grassó	grassonet
calentó	micarrona	paràs	peuàs
cotxarro	plugim	polsim	saltiró
panxeta	panxolina		

- Relacions de significat:

- sinonímia i antonímia (*nan/menut, gasiu/avar, empresonar, alliberar*)
- polisèmia
- homonímia (*cap, pols, pop, bena/vena*)
- comparacions:

com una cua de conill		com una casa	com qui sent ploure
com una esponja			com un sant Pau
com una mostela	com un paper de fumar	com un ós	com una patena
com un clau	com un cop de puny	com un coet	com un cove
com una taca d'oli	com una sopa	com una mala cosa	com una guilla

2.4 FONOLOGIA I PRONUNCIACIÓ

Cal saber distingir i articular els sons vocàlics i consonàntics del català.

S'admet algun error aïllat de pronunciació en la conversa espontània.

APÈNDIX

EXEMPLES DE VOCABULARI BÀSIC

EL COS

clatell	espatlla	espinada	melic
turmell	aixel·la	canell	cervell
fetge	budells	cuixa	malucs
greix	piga	ronyó	cabells
clenxa	front	serrell	palmell
cepat	molsut	nyicris	feble

ES FA AMB EL COS

posat	badall	ganyota	mossegada
empenta	pessic	petó	tombarella
singlot	pessigolles	llepar	rialla
gemec	riallada	rot	sanglot
bot	ullada	cop d'ull	xiscle

SENSACIONS

remollit	insípid	tast	esmorteït
flaire	pudor	ferum	coïssor
batzegada	picor	enganxifós	ensumar
calfred	esgarrifaça	tastar	neguit
fredolic	embafós	escalfor	aspre
tremolor			

VESTUARI

davantall	pitet	armilla	calces
calçotets	samarreta	barnús	granota
faldilla	trau	sostenidros	mitjó
vestit	mitges	estrip	sivella
rebrec	séc	vora	gafet

PARTS I TROSSOS

rajola	presa	tall	rodanxa
crostó	molla	llesca	crosta
cuixa	pit	tallada	clara
rovell	engruna	bocí	pessic
gra	mossegada	closca	quarter

JOCS I PARAULES RELACIONADES

bitlles	tocar i parar	a cuit i amagar	baldufa
xiulet	gronxador	titella	nina
ninot	putxinel·li	sonall	peluix
trencaclosques	endevinalla	embarbussament	galleda
rasclat	carretó	balanci	fireta

PARAULES RELACIONADES AMB L'AIGUA

glop	bassal	raig	aiguat
mullader	bassa	bombolla	xop
eixut	ruixar	esquitxar	humitejar
aigualir	rajar	regalimar	eixugar
safareig	mullena	tèrbol	doll

SONS I SOROLLS

grinyol	crit	brogit	brunzit
cridòria	terrabastall	cruixit	enrenou
fregadís	guirigall	murmuri	remor
espetec	pet	tret	truc
fressa	xiulet	piuladissa	bram

INCIDENTS

retret	baralla	batussa	bestiesa
garbuix	bolet	cleca	clatellada
clatellot	calbot	cop de puny	puntada de peu
aldarull	tripijoc	escomesa	menyspreu
trola	deixadesa	descuit	nata
daltabaix	nyanyo	bony	blau

EMOCIONS, ESTATS...

embadalit	cabòries	moix	glaçat
palplantat	fart	angoixat	enginy
rampell	gelosia	nyonya	maldecap
fastiguejat	recaença	decebut	delit
desfici	esgotat	esbarjo	esma
ensurt			

PARAULES RELACIONADES AMB EL MENJAR

ou ferrat	ou remenat	patates rosses	pa de pessic
pasta de full	arrebossat	brou	entrepà
pernil salat	llard	llevat	escudella
bolet	mandonguilles	amanida	llaminadura
farina de galeta	codonyat	trinxat	pernil dolç
sucar	cruspir-se	rosegar	mossegar
xuclar	queixalar	mastegar	escurar

QUÈ ELS PASSA A LES COSES

ensorrar-se	abonyegar-se	esclatar	esquerdar-se
estimbar-se	encallar-se	entelar-se	rodolar
rutllar	desmanegar-se	fondre's	engegar
exhaurir-se	caure	desmuntar-se	rovellar-se

COSES QUE FEM

renegar	remugar	escridassar	fer un volt
enllestir	acostumar-se	plegar	pidolar
rondinar	apuntalar	enriolar-se	aferrar-se
adreçar-se	embrancar-se	sacsejar	aconsellar
engaltar	engrapar	copsar	escampar
bufar			

SINÒNIMS DE *FER MALBÉ*

espatllar	esbotzar	estripar	esqueixar
petar	malmetre	estavellar	troussejar
esmicolar	esguerrar	esparracar	esberlar
despuntar	desfer	aixafar	ratllar
desgavellar	esquinçar	rebregar	rebentar
escapçar			

Bellaterra, febrer de 2016